

ELU ON ANTUD ANDMISEKS

Nende sõnade järgi elas märtsis meie hulgast lahkunud Salme Elgas. Viimane Kärkla linna aukodaniku tiitliga pärjatud inimene ja ainuke naine Paul Kammi, Arnold Paroli ning Evald Terase kõrval. Kõik mälestustesse kuuluvad, kõik elavatele midagi jätnud...

Aumärgid ja kiitused ei kaalu nende puhul üles andmise suurust. Aukodanik on kui kogukonna hea märk, kelle tegude positiivne kaja laotub meie üle.

Millised ajad ja olud kujundasid inimese, kes väärrib mäletamist? Salme Elgas sündis 10-lapselise talupere noorimana 7. veebruaril 1916. Liivimaa kubermangu Uue-Vändra vallas Laane talus, samal ajal käis I maailmasõda. Talu lastest kisti sõtta vanim vend, kellele jäi sealt elu-aegseks mälestuseks peavigastus. Kodutalus möödusid Salme kasvu- ja mänguaastad õdede-vendade seltsis. Selleks ajaks oli sündinud läbi Vabadussõja Eesti Vabariik. Neiski osalesid kaks vanuselt järgmist venda.

Vanaisa toel sai Salme lõpetada 1934. aastal Vändra Majandusgümnaasiumi.

Salmele sai lisaks osaks pooleaastane õppimine Kuusiku Kontrollassistendite Koolis, kus anti elementaarsed zootehnika teadmised lüpsikarja parendamiseks.

Enne järgmist suurt sõda jõudis Salme töötada kodukandis karja kontrollassistendina, kuni tuli 1939. aastal emale kodutallu abiks minna. Esimene punane okupatsioon viis 14. juunil 1941 Siberisse ühe vendadest. Kuu hiljem vabastasid „eluruumi laiendamise“ käigus meid juba saksa väed. Üks okupatsioon asendus teisega. Salme ellu tõi see uue tegevuse – õpetajaamet pidamise mitmes Eestimaa paigas. Ka siin aitas peale loomulike pedagoogi-võimete ja tahtmise kaasa lühiajaliste suvekursustega omandatud õpetajakutse. Salme on hiljem tunnistanud, et kõigis ametis on ta tundnud rahuldust inimestega suhtlemisest. Siiski unistas ta juba neiuas halastajaõeks saamisest...

“ Aumärgid ja kiitused ei kaalu nende puhul üles andmise suurust. Aukodanik on kui kogukonna hea märk, kelle tegude positiivne kaja laotub meie üle. ”

Kokku kestis õpetajate läbi kahe okupatsiooni ja 5 kooli (sh 1944. aastal 3 kuud Järvamaal Laupa Kooli direktorina) 9 aastat. Koolmeisteri aja sisse jäävad ka esimesed haiglatöökogemused 1946 aasta suvevaheajast, kui Salme oli sanitariks Haapsalu Tuberkuloosihaias.

Suurküditamisega 25. märtsil 1949 viidi Siberisse Sal-

me ema, isa, kolm veel Eestis elanud vendadest isa ja vanim vend enam kodupaika ei näinud. Järgnenud hirmuajal loeti kulakutüürest kooliõpetajat nõukogude haridussüsteemile ohtlikuks. Nii tuli Salmel otsida tööd, kus tema „sotsiaalne päritolu“ poleks pidevalt luubi all. Järgnes kolm aastat Lääne-Nigula ja Lihula võitõustustes.

Oktoobrist 1953 algas poole sajandi pikkune meditsiinilise tee. Uues valdkonnas oskajaks saamise panu põhja aastane meditsiiniõdede koolitus töökäimise kõrvalt. Nõnda jõudis Vändramaa talutüdruk „oma õige elukutse juurde“ – nagu Salme aastakümneid hiljem kirja pani.

1956 aastal sai Salmest paberitega „halastajaõde“ ning seda tööd jätkus kauaks – 51 aastaks 71aasta pikkusest tööelust.

1959 aasta kevadel tõi elumuutus Salme 43-aastasena Hiiu- maale, kus alustas 1. aprillist Hiiu- maale Rajooni Haiglas siseosakonna õena. Elu oli taas näitamas oma mõnusamat poolt, sõjaaegsed ja -järgsed haavad kasvasid tasapisi kinni. Ellujäänud lasti Siberi avarustest kodumaale. Salme võttis oma Kärkla koju ema, kelle Laane kodutalu oli rüüstatuna ühismajandi omandiks arvatud.

Saatusel on omad käigud meile varuks – või nagu Salme ütles: ei anta armastust ja õnne lõpmatult.

Kõige lähedasemate järjestikune lahkumine igavikuteele 1960-aastate keskel pani Salme elujõu suurele proovile. Vaid temast hoolivate inimeste pingutused tõi Salme rajale tagasi. Lõplikku leppimist osaksaanud kaotustega ei tulnud kunagi. Järgnes lahkumine Hiiu- maalt Tallinna, et võõras paigas läbielatud valu kiiremini unustada.

Paar aastat selginemist toovat eemalolekut, et naasta ülejäänud aegadeks koduseks saanud saarele. Siin jätkus haiglatöö kuni 1991. aasta kevadeni, kui Salmel sünnist möödus 75 aastat. Meenutagem, et tollal lubati naised pensionile 55-aastaselt. Salme lahkus küll haiglatöölt, aga oli juba järgmisel kuul tegutsemas praeguse Tuuru maja valvelauas.

Olid saanud ärevad-rõõmsad omariikluse taastamise ajad. Iga päev avardas maailma, unustatud vabadus tahtis harjumist. Põlualune usuolu ärkas võimsalt koos rahvaga. 1994 aastal kutsuti Salme EELK diakooniatööl Kärkla luterikogudusele kuuluvasse Vabaduse tn. majja. Sealsetes ruumides avati 1996 aasta lõpul professor Margus Viigimaa eestvedamisel SÜDAMETUBA. Selle projektiga oli seotud veel mitmeid inimesi, aga 10 aastat oli ikkagi Salme Elgas oma erilise sisemise soojusega tervisealaste teadmiste rahvani viija võrdkuju Hiiu- maal. Kümne aastaga üle 18000 külastuse – see tähendas erinevaid uuringuid, nõustamisi, lihtsalt murede ärakuulamist, soovitusi tervema elu suunas sammude astumiseks. Südametoast sai omamoodi Hiiu- maa visiitkaart, kuhu toodi igas auastmes külalisi – presidente, suursaadikuid, meediategelasi, poliitikuid. Aga põhiline oli hingetugi paljudele sadadele hiidlastele, kelle muresid – tihti terviseväliseid, püüdis Salme oma elukogemuse ning hingesuuruse kaudu leevendada.

Arnold- Aare Kivisikk

Sündis uus vallakodanik

NETTE PALU
SOFIA LAANSALU
MONA-LY LILLEÕIS
ARTO JÄRVSOO

Hiiu Vallavalitsus õnnitleb vanemaid!

ESIMESED ALUSED SADAMAS SEES

Navigatsioonihooaeg on alanud, hooldushallist on alused vette tõstetud, sadamas käib veel kibekiire ehitustöö sadamahoone kallal ning uues söögikohas- jahtklubi kuuri järgi nime saanud resto Kuuris. Lisaks tegeleb sadama juhatus uue sadamamadruuse otsimisega- tublit inimest oodatakse oma kandideerimissuunist teada andma hiljemalt 24.05.2015

Esimene külalisalus saabus sel aastal Kärkla sadamasse 24. aprillil Tallinnast. Tegemist oli eestlastest meresõitjatega, keda sõbrad kutsusid Hiiu- maale suitsukala sööma ja sauna leili võtma, nii satuti esmakordselt Kärkla sadamasse. Lisaks on sadamat jõudnud juba külastada purjekas Haapsalust, katamaraan ja jaht Soomest, ning kaks purjekat Rootsi.

24. mail kutsume kõiki hiidlast ja ka külalisi Kärkla sadama II hooaja avamispeole. Aset leiavad mitmed kontserdid, tutvustatakse merega seotud tegevusi ning käsitöölaadalt on võimalik soetada Hiiu- maa meistrite töid. Peaesinejaks The Sun! Tule ja veeda koos sõpradega üks tore päev.

Üritus algab kell 12.00 ning kestab kuni 17.00- ni.

VÕIDUPÜHA PARAAD HIUMAAL

2015. aasta Võidupüha paraad toimub 23.06 Kärkla Keskväljakul algusega kl 11.00-12.00.

Paraadi juhataja on Kaitseliidu ülem brigaadikindral Meelis Kiili, rivistaja on Kaitseliidu Peastaabi ülem kolonel Ilmar Tamm. Paraadi võtab vastu Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves.

Paraadil osalevad Kaitseliidu Lääne maleva kompanii (sh Hiiu- maa maakonna liputoimkond), miinipildujarühm ja tankitõrjerühm, Kaitseliidu Pärnumaa maleva kompanii, miinipildujarühm ja tankitõrjerühm, Kaitseliidu Saaremaa maleva kompanii, Tallinna maleva kompanii (sh Akadeemilise malevkonna rühm), Kaitseliidu Rapla maleva rühm, Küberkaitseüksuse liputoimkond, Naiskodukaitse kompanii, Noorte Kotkaste kompanii ja Kodutähtede kompanii.

Lisaks osalevad paraadil Kaitseliidu ühendorkester, Kaitseväge orkester ja Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkester.

Välisosalejatest tulevad soomlaste, poolakate, rootslaste liputoimkonnad ja lätlaste ning USA üksused.

Kokku osaleb paraadil 5 vähendatud kompaniid, 1 üksikrühma, 2 miinipildujarühma, 2 tankitõrjerühma, 3 orkestrit, 13 lippu. Kokku: ca 790 inimest. Paraadi lõpus sobiva ilma puhul Õhuväe, PPA ja liitlaste õhuvahendite ülend.

22. juuni õhtul kell 21.00-23.00 toimub tavapäraselt paraadi peaproov Kärkla keskväljakul. Algusega kell 16 toimub kõigi hiidlaste ja saare külaliste rõõmuks Kärkla laululaval Kaitseliidu Ühendorkestri ja kohalike kultuurikollektiivide ühine ülesastumine. Kell 23.30 algab sealsamas muinastule süütamise tseremonia.

Samuti kell 16 algab Kaitseliidu Pärnumaa maleva kontsert Kõrgessaares.

Kell 19.30-21.00 toimub Carolin Illenzeeri sihtasutuse heategevuskontsert Kärkla sadama hoolduskompleksis, millele piletid on juba saadaval Piletilevis.

23. juuni hommikul toimub kell 09.00 - tavapärase tulede ühendamistseremonia ja tuletoojate autasustamine Kärkla kiriku ees. Sealsamas saadab peaminister pärja Kärkla sadamasse, kust Politsei- ja Piirivalveameti laevaga saadetakse see merele. 09.00-09.15 Kaitseliidu Ühendorkestri Võidupüha äratuskontsert Kärkla jahisadamal.

09.45-10.30 Kärkla kirikus enne paraadi tavapärase Võidupüha jumalateenistust.

12.00-15.00 Kärkla sadamas kaitseväge ja kaitseliidu lahingutehnika näitus, sõdurisupp, näidslahing, sobiva ilma korral ka kaitseliidu langevarjurite hüpped merre.

Kaitseliit palub kõigilt hiidlastelt ja saare külalistelt mõistmist ning palub võimalusel planeerida saarele sõitu 22.06 ja mandrile 23.06 vältida, või varuda selleks lisaajaga.

Major Tanel Rütman
Kaitseliidu peastaap, avalike suhete osakond

DETAILPLANEERINGUD

Hiiu Vallavalitsuse 6. mai 2015 korraldusega nr 171 algatati detailplaneering Kalana küla Vindi, Ankrü ja Kiilu (katastritunnused: 39201:001:0547; 39201:001:0554; 39201:001:0553) kinnistut eesmärgiga muuta kehtiva detailplaneeringu (Suurekapteni kinnistu detailplaneering - Dagopen OÜ töö nr 08-57) järgset Vindi kinnistu juurdepääsutee asukohta.

Teistes osades kehtiva detailplaneeringu muutmist ei kavandata. Planeeringuala näol on tegu tiheasustusalal asuva kolme elamukrundiga. Kavandatava planeeringulahendusega ei taotleta Kõrgessaare üldplaneeringu muutmist.

HIIU VALLA ENERGIAÜHISTU

Energiaühistu on: ühing või ühistu või kohalike ühistegevus, kelle eesmärgiks on toota, jaotada ja müüa oma seadmete kaudu oma liikmetele elektrienergiat ja soojust.

Eesmärk: kulude kokkuvõtte, varustuskindlus, puhtam keskkond, mõnusam elukeskkond, uued ja nutikad lahendused, kaasatus ja ühistegevus.

Energiaühistu koduleht: <http://energiayhistud.ee>

Energiaühistu loomise peamiseks eesmärgiks on võimaldada kogukonna liikmetel osaleda ja vastutada energiamajanduse tulevikku kujundamise eest Hiiumaalt, kasutades selleks tänasest paremini kohalikke taastavaid energiaressursse. Energiaühistu loomise puhul eeldatakse ka võimalust stabiilsemaks sooja ja elektri hinna kujundamiseks ning uute töökohtade loomist kogukonda.

Energiaühistu algatuse raames kaalutakse erinevaid võimalusi küttemajanduse korraldamiseks ning elektrienergia tootmiseks Kärkla ja Kõrgessaare piirkonnas. Kõrgessaare ja Lauka asulad vajavad täna lahendust korteriühistute ja omavalitsuse asutuste küttemajanduse korraldamiseks ning hoonete energiasäästlikuks renoveerimiseks. Piirkonnas on kasutusel väga erinevad küttehendused kuni selleni, et ka ühe korteriühistute sees kasutatavad elanikud erinevad lahendust. Endiselt on valla territooriumil kasutusel ka õlikatlad, mis ei ole kindlasti jätkusuutlik lähenemine.

Kärklas on olemas kaugküttevõrgustik, kuid see ei hõlma uusi arendusi Kärkla sadama piirkonnas, mis vajab juba lähitulevikus arenguperspektiivile vastavat energialahendust. Nii nagu Kõrgessaares on ka siin probleemiks energiasäästlikku renoveerimist vajavad valla hooned, korterelamud ja ka eramajad. Kortermajade soojavee lahendus baseerub suuresti elektriboilerite kasutamisel ning seetõttu kaalutakse siin ühe võimalusena oma tarbeks elektri tootmist päikesenergia abil.

Planeeritav energiaühistu mudel annab võimaluse algatusega liituda erinevatele osapooltele, sh korteriühistud, ettevõtted, energiaressursi omanikud ning teised huvitatud osapooled. Tulevikus loodetakse energiaühistusse kaasata vähemalt 50 osapoolt ning jääda avatuks uutele liikmetele, seda ilma territoriaalseid piiranguid seadmata.

Suurimaks ootuseks peame Eesti Arengufondi poolt veetavale Energiaühistute mentorprogrammile seadusandlike küsimustega tegelemist ning programmis osalevate erinevate algatuste arengupotentsiaali hindamist. Loodame, et Eesti Vabariigi seadusandluses tekib määratlus energiaühistute mõistele ning põhimõtted energiaühistute opereerimiseks, mis annavad kogukondade erinevatele osapooltele võimaluse olla ühistu liikmeks ning välistada piirangud ühistu tegevuspõhimõtetes, mis kitsendavad omavalitsuste, ettevõtjate ja elanike eesmärgipärast koostööd.

Hiiu valla energiaühistu algatuse eestvedajateks on Hiiu vallavalikoguse esimees Jaanus Valk ja projektijuht Kaidi Nõmmerga.

TALUTURG TULEB JÄLLE

Taluturg toimub: Kõrgessaare endise vallamaja taga olevas parklas
Esimene turg leiab aset: 22.05.2015 kell 16:00
Lahtioleku ajad: reedeti 15:00 - 18:00 ja laupäeviti 12:00 - 15:00
5348 6941 Maiu

Aastaringelt tegutsevale Kärkla turule lisaks on Hiiu vallas avatud sel aastal juba teist suve tegutsev taluturg, mille mõttele tuli Maiu Aasma, kui nägi ühte telesaadet, milles näidati Tartu maantee äärde tehtud taluturgu. Täna veab turgu naine koos Loode-Hiiumaa Külade Seltsiga.

"Meie turult leiab kohaliku toitu, põllu- ja aiasaadusi, taimi, kodusid tooteid, mett, metsamarju, seeni, käsitööd, kaltsuvaipe ja isegi saunavihtu", kommenteerib Maiu ellukutsutud taluturu nimeklatuuri ning lisab: "Tavaliselt on müüjad meie kandidid, korraga tavaliselt 4-5 kauplejat, kuid käinud on ka mujalt Hiiumaalt müüjaid ja kõige kaugem kaupleja oli Peipsi äärest oma kuulsa sibulaga. Kõige rohkem on olnud korraga 8 müüjat."

Ostjateks on põhiliselt suvehiiudlased ja turistid, kuid käib ka oma rahvast. "Ostjateks olemise rahul," lisab Maiu. Taluturg sai kiiresti populaarseks, isegi esimese aastaga tekkis päris suur hulk püsikliente.

Lisaks on korraldajad mõelnud ka mobiilse turu peale, et saaks erinevatel üritustel olla inimestele lähema. "Selliseid ettepanekuid on tehtud päris palju, võibolla suvel teeme proovi," lisab Maiu. "Palju sõltub ju ilmast. Kui on külm ja põllul midagi ei kasva, siis pole ka meil midagi kaubaks pakkuda".

Jääme siis kõik koos hädil ilmu ootama ja rohkem saaki - siis on ka, mida rahvale pakkuda.

LUGEJA KIRJUTAB ...

MEELDIV JA OMANÄOLINE

Kuigi läbi aegade on Hiiu saar olnud üks osa Läänemaast või kuulunud teisiti Eestimaa administratiivjaotusse, on omaette maakond siin uuema aja seisund. Nii on ka saare elu kajastavad ajalehed omajagu erinevad. Pikki aastaid oli saare elu kajastavas naabrile poolt väljaantav "Läänlane" kuni tuli 1949. aastal "Nõukogude Hiiumaa". Sellele hiljem lisandus veel Hiiu MTJ-I poolt ilmutatud "Hiiumaa Kolhoosnik". Üks vahe ka valla lehti. Pärast seda sai püsivaks "Nõukogude Hiiumaa", millest hiljem sai tänapäevani lugeja ette jõudev "Hiiu Leht", mis on üks õige hiidlaste leht.

Selle kõrval on ilmunud aeg-ajalt ka vallalehti, millestest on saanud tänapäeval kõige püsivam "Hiiu Valla Teataja", mis on sisuliselt kõige suurema keskuse Kärkla linna ja Kõrgessaare valla häälekandja.

Tore on selle lehe viimasest numbrist lugeda, et vallal on kavas uued detailplaneeringud ja ulatuslik tegevus hajaasustuse programmis, kuhu taotlusi saab esitada 13. aprillist kuni 24. aprillini.

Kunagine linnapea Eha Karm tõdeb, et tore on näha, kuidas 22 aastat hiljem unistus täitub ja Kärklast saab taas sadamalinn. Elame ju merede keskel.

Endel Saar

SOTSIAALKESKUSE INIMESED TANTSUPÄEVAL

28.aprillil hommikul sõitsid 19 erivajadusega inimest Hiiu Valla Sotsiaalkeskusest koos saatjate ja tegevusjuhendajatega Tallinnasse, et tutvuda lähemalt linnaga ja osaleda 29.aprillil rahvusvahelisele tantsupäevale pühendatud tantsufestivalil Astangul.

Esimene sihtpunkt oli Pirita klooster, kus meid ootas ja viis ekskursioonile Lagle Perek. Alustasime uuest, avarast ja tänapäevasest kloostrist ja liikusime edasi sajanditevanuste ajalooliste müüride vahele. Oli väga huvitav.

Retk juba uue giidi Tõnisega algas Russalka juurest, läbi jaapani aia, tammesalu, mööda Presidendihoovist ja Kadrioru Kunstmuuseumist. Teel vaatasime kuulasime linde ja loomi ning Tõnise humoorikaid selgitusi. Järgmisena tutvusime Toompeaga, kus nägime vanalinna ilu vaateplatvormidelt ning astusime sisse õigeusu kirikusse.

Õõbisime Viimsi SPA hotellis, kus õhtu möödus vee- ja saunamõnust nautides.

Ja siis, 29.aprillil, algas meie peamiseks reisisihiks olnud tantsupäev. Esinejaid oli Raplast, Torilt, kõige rohkem Tallinnast ja meie. Esitati rahva-, peo-, seltskonna- ja vabatahtse. Üks neiu esitas ka idamaise soolotantsu. Meie õppisime selgeks tooili- ja line-tantsud ja esinemine läks hästi. Pärast esinemisi viidi läbi meie jaoks uudne x-boksi telemäng, kus hinnati ekraanil ette näitava tantsija järgi liikumise oskust. Meie esindajatel tuli jäljendamine hästi välja. Tantsupäeva lõpetades sai iga osaleja tüki suurest maitsvast kringlist, mille olid küp-

setanud Astangu pagariõpilased.

Oli meeldiv veeta tantsupäev koos heatujulistega kaaslastega ja tunda rõõmu tantsimisest.

Elle Voolma

Foto: Tantsuhimulised noored Kõrgessaare päevakeskusest, klubist Vikerkaar ja tegevustoast

ÄRATEGEMISEST LOODE-HIUMAAL

"Sa ei usu, kui edevad inimesed meil siin elavad: seitse korda vahetatavad päeva jooksul riideid!" kuulutas Leelo, kui talgujuht lõunavaheajal seltsimajaja jõudis, et küsida, kuidas Lauka rahval talgud edenevad.

Tegelikult oli asi edevusest muidugi kaugel: ärategemise-päeva hommikul oli telefon murelike külaelamiste järelepärimistest punane: "Kas sa TÕESTI mõtled sellise ilmaga neeluauku kraapima minna?!" Jah, mõten küll ja lähen ka, sest esiteks ei ole inimene suhkruks ja teiseks on talguteks tehtud nii palju ettevalmistustööd, et mingi armetu vihmasadu tõsist talgulist ära ei ehmata. Ei vaidle vastu, oli küll määrg ja kohati kohutavalt külm ning sai ka kodust läbi liidutud, et kuivemad hiibud ümber tõmmata. Ja haiguste ennetamiseks igasuguse vaheläbita tee sisse Jägermeisterit segatud. Aga omamoodi elamus oli, suur roheline prügikott seljas, veidi pisem prügikott üle kõrvade tõmmatud, rehaga kurisu suunurkadest lehesodi välja kiskuda nagu väike vihane hambaarst.

Heigi ja Kurisu külade elanikud on alates 2012. aastast, mil Kurisul toimus piirkonna külade päev, kevaditi neeluauku ja selle ojasängi algust korranud. Vihma tõttu jäid küll mitmed varasemate aastate kindlad osalejad seekord tulemata, kuid sellele vaatamata oli lõpuks nimekirjas 15 tegutsejat.

Laukal võeti ligi kahekümne osalejaga sedapuhku ette kooli tiigi ümbrus: langetati võsa, vanu puid, hävitati kulu. Undasid saed ja trimmerid. Nagu Kurisul, oli ka siin moerõivaks üüratu suur prügikott, mille pikkust vastavalt kandjale kääridega alläärest reguleerida tuli. Nii et me igatahes tunnustame hiiumaist plastitööstust, kust need hindamatud abivahendid pärit, ja soovime järgmiseks korraks samast materjalist ka lihtsaloikelisi töö-vihmakeepe (õhukesed läbipaistvad on liiga puudust...)

Kolmas talgupaik Loode-Hiiumaa külade seltsi piirkonnas oli Pihla

RATSUTAMISE TULEVIK ON HELGE

Uurimaks järgi, milline on ratsutamise hetkeseis ja milline tulevik, tegime intervjuu Hiiumaa Ratsaspordiklubi treeneri, Maarja Berkmaniga.

Milliste aladega Linnumäe tallis tegeletakse?

Põhiliselt tegeletakse takistussõiduga, kuid kogu ratsutamise aluseks on siiski koolisõit, mille harjutusi ja põhitõdesid igas trennis harjutame ja kordame.

Milliga lisaks tegelete lisaks treeningute läbiviimisele?

Lisaks tegeleme võistluste korraldamise, hobuste aretamise ja noorte hobuste ratsutamise. Tulevikus soovin hakata läbi viima koostööd erinevate hobuinimestega lisaks treeningutudele ka teooriatunde noortele ratsanikele erinevatel teemadel hobusekasvatusest ja ratsaspordist.

Kui palju õpilasi teil on?

Õpilasi on kokku koos suviste linnast pärit õpilastega umbes 30. Nendest on u.70% pärit Hiiumaalt.

Millised on teie poolt korraldatud põhilised üritused?

Hiiumaa Ratsaspordiklubi korraldab ja vast kõige rohkem tuntust kogunud üritus on kindlasti Kärkla Ratsupäevad, mis leiavad aset augusti alguses ning seda ka sel aastal (31.07-02.08) Linnumäe tallis. Tegemine on nõi hobuinimeste suvepäevadega, kus kolmeks päevaks koguneb meie kodusaares suur hulk erinevatel tasemetel ratsasportlasi-noortest ratsanikest, hobustest ja poniratsanikest kuni Eesti tippudeini. Lisaks korraldab Hiiumaa Ratsaspordiklubi juba aastaid nii talvist kui ka suvist takistussõidu karikasarja koostöös teiste ratsaspordiklubidega. Sel aastal toimus Lääne Regionaalne Talvekariikas, kus koostöös Märjamaa RSK ja Läänemaa RSK-ga viidi läbi 5 osavõistlust ja finaali, millest esimene etapp ja finaali toimusid Linnumäe tallis. Talvise karikasarja finaali leidis aset eelmisel pühapäeval (10.05) Linnumäel, kus Linnumäe talli õpilased saavutasid palju auhinnalisi kohti.

Talvine karikasarja selja taga, algavad kolme nädala pärast Lääne Regionaalne Avatud Karikavõistlused, mille esimene etapp leiab aset 7.juunil Linnumäel. Suvise Karikavõistluste korraldajad on veel lisaks Hiiumaa Ratsaspordiklubile ka MTÜ Saaremaa Ratsaspordiklubi, MTÜ Märjamaa Spordiklubi ja Ratsaspordivõistluste Korraldamise MTÜ. Kolm teist etappi leiavad aset Märjamaal, Saaremaal ja Läänemaal. Karikasarja finaali leiab aset augusti alguses Kärkla Ratsupäevade raames.

Suvised ja talvised karikavõistlused on suunatud suuremalt jaolt just noortele ratsanikele, kes saavad tänu nendele võistlustele palju kogemusi ja oskusi.

Kui vaadata meie noorte võistluste kalendrit, tundub see kohati hullumeelne, näiteks sellel aastal on suurem osa meie noortest võistlemas käinud juba kuuel korral (nendest neljal korral Hiiumaalt väljas), kust on koju toodud palju auhinnalisi kohti ning kuhjaga kogemust.

Kui palju teil on treenerid?

Hetkel olen mina Linnumäe tallis ainuke treener, kuid varasemalt on Linnumäe talli noortega tubli tööd teinud ratsatreener Ave Kokla.

Milline on teie treeningbaas võrreldes konkurentidega?

Linnumäe tall jääb kindlasti suuruselt alla paljudele Eestis teistele treeningbaasidele/ratsakoolidele, kuid treeningute kvaliteedi kohta seda öelda ei saa. Muidugi on meil palju arenguruumi, kuid kindlasti on meil ka palju plusse võrreldes

pastoraadi ümbrus, kuid sealsed talgulised läksid tööle järgmisel päeval, mil vihma ei sadanud. Mõne aasta eest kokku lükatud lauda-risu sai seekord lõpuni ära põletatud.

Eeltalgu korras tegi Tõnis Lilbi teeristis kuulsatele lumememmedele iluravi.

Talgute peastaabist küsitakse igal aastal talgujuhtide käest, et mida te seekord huvitavat leidsite. Allkirjutatud talgujuht leidis ja leiab jätkuvalt, et meie talgulistega võib luurele minna küll! Nii tore kui kodu ei alga ega lõpe ainult oma korterikusega. Isegi paduvihmas.

Tõhusa talgu-seljanaka (valmistatud Sõnajala söökla poolt) sponsoris üritust Hiiu vald, motoriseeritud isiklikke töövahendeid poputas Addinol, talgute toetaja üle Eesti oli Tere AS.

Velli Barinov

talgujuht; Loode-Hiiumaa külade selts

Heigi ja Kurisu rahvas võitleb võsaga. Foto: Velli Barinov

suure tallidega - näiteks meie treeningtunnid on võrreldes mandrimaa suuremate tallide treeningtundidega individuaalsemad (trennis on vähem noori korraga). Samuti on meie noortel võimalus osaleda paljudel võistlustel, kuna Hiiumaa Ratsaspordiklubi on üks kõige aktiivsemalt võistlusti korraldav ratsaspordiklubi Eestis.

Millised on teie eesmärgid tulevikus - kuidas näete üldiselt ratsutamise tulevikku Hiiumaal?

Tulevikus on eesmärgiks Linnumäe talli ja ratsakooli edasi arendada. Huvi ratsutamise vastu on meeleto ja noori, kes soovivad ratsutamise tegeleda tuleb järjest juurde. Kuna noori, kes on hobustest huvitatud, on palju, näen ma ratsutamise tulevikku Hiiumaal väga helgena. Hetkel on meie eesmärgiks pakkuda nii paljudele noortele võimalust tegeleda hobuste ja ratsutamise, kui võimalik. Siiski pean tõdemat, et meie praeguste võimaluste juures jääb nii mõnigi noor ilma regulaarsest treeningvõimalusest treeneri käe all. Selle muutmiseks peame suurendama spordikooli sobivate hobuste arvu, laiendama talli ning parandama noorte olmetingimusi Linnumäe tallis. Ratsaspordil on praegu ja kindlasti ka tulevikus Hiiu vallale ja tema noortele palju pakkuda.

Millised on teie õpilaste parimad tulemused?

Kõige hiljutisemad tulemused mida võiks välja tuua on eelmisel pühapäeval toimunud talvise karikasarja finaali, kus Linnumäe talli õpilased saavutasid suurepäraseid tulemusi nii finaali arvestuses, kui ka üldises karikasarja arvestuses. Karikasarja esimeses üldarvestuses (takistused kõrgusega 80cm) saavutas esimese koha mitmete Hiiumaa, Märjamaa, Saaremaa ja Läänemaa ratsanike seast meie oma Linnumäe talli ratsanik Marion Demus, meie oma Linnumäe trennihobusel Vhota-Vuge. Ning ka teine koht läks meie talli ratsanikule Birgit Laupäle.

Karikasarja teises üldarvestuses (takistused kõrgusel 100cm) saavutasid teise ja kolmanda koha samuti Linnumäe talli õpilased Teele Talts (II koht) ja Leenu Sarapuu (III koht).

Kui rääkida veel hiljutistest tulemustest, võib välja tuua ka Linnumäe talli õpilaste Teele Taltsi ja Eliise Kaupsi head tulemused mõned nädalad tagasi toimunud Perila Kevadel, kus Teele Talts ja Gremi saavutasid 90cm parkuuris 61 ratsaniku seast esikoha. Eliise Kaups ja Colani H saavutasid 90cm parkuuris auhinnalise 5 koha ning 105cm sõidus samuti auhinnalise 15 koha. Võistlusel osales Eesti noorte takistussõitjate paremik. Häid ja veel paremaid tulemusi on Linnumäe talli noored saavutanud veel paljudel võistlustel.

Fotol: 2014 ratsupäevade korraldusmeeskond

LAUKA KOOL DIGIPÖÖRDES

Samsungi Digipööre

- Samsung Digipööre on kooliüendusprogramm;
- Läbi viivad Samsung Electronics Baltics ja Tallinna Ülikooli Informaatika Instituudi haridustehnoloogia keskus;
- Selle käigus pakutakse koolitus- ja nõustamisprogrammi, kus keskendutakse personaalsete nutiseadmete rakendamisele erinevate õppeainete õppetöös;
- 2014. aastal osales koolituses 8 pilootkooli üle Eesti;
- 2015 valiti 68 kandidaadi hulgas 12 kooli, kes peavad oma projekti läbi viima novembrikuuks.

17. aprillil selgus, et meie esitatud taotlus, osaleda Samsung Electronics Baltics'i ja Tallinna Ülikooli poolt algatatud Eesti kooliüendusprogrammis Digipööre, oli edukas ja meid on valitud 12. kooli hulka.

Praegu räägitakse palju sellest, et koolil on vaja muuta, sest õpilased on muutunud ja tehnoloogia muudab samuti õppimist ja õpetamist. Oleme meiega oma koolis rakendanud ümberpööratud klassiruumi ja VOSK (Võta oma seade kaasa) meetodikat, aga kui avanes võimalus osaleda digipööre programmis, kus kooliüendust suunavad ja aitavad läbi viia oma ala tipud, siis otsustasime proovida. Seda enam, kui asi õnnestub ja võitjaks tuleme, on auhinnaks 10 000 €. Igal juhul võidame uusi kogemusi ja oskusi, kuidas tehnoloogia muuta mänguvahendist töövahendiks.

8. mail oli meie kooli meeskonnal esimene koolituspäev, mis toimus Tallinnas Samsungi Akadeemias Mektory keskuses. Enda kooli ja meeskonna tutvustamiseks pidid osalejad esitama video või tegema slaidiesitlust. Edasi selgitati, millised on digipööre lähtekohad

riikliku õppekava ja haridusstrateegia vaatenurgast. Esimeses rühmatöös tuli paika panna, milline on meie kooli nägemus sellest, kuidas oleks võimalik digi-projekt siduda õppekava ning väljatöötatud strateegiaga.

Digipööre projektijuht Liili Kesa tutvustas projekti ajal kasutatavaid töövahendeid.

Sellele järgnes järgmine rühmatöö, kus pidime täpsustama oma kooli projekti, mida hakkame läbi viima.

Millised on ees seisvad ülesanded? Näiteks, kuidas tutvustada projekti sisulist poolt teistele õpetajatele, lastevanematele, õpilastele. Millised võivad olla probleemid ja kartused seoses digipöördega. Kuidas neid ennetada või lahendada.

Digipööre koolitusjuht Mart Laanpere õpetas, kuidas käivitada siseveebi, millised võiksid olla projekti konkreetsed väljundid, kuidas planeerida tööaotust ja seada nõustaposte.

Meie eesmärk on luua kaasaegne õpikeskkond nii õpilastele kui õpetajatele, kus personaalsete nutiseadmete kasutamine muutub tavapäraseks õppetöö osaks ja kus nutivahendeid kasutatakse harjutamiseks, õppimiseks, loomiseks, koostööks, õpilaste ja õpetajate digitaalsete kirjaoskuse parandamiseks.

Õpetaja peab orienteeruma tänaste õpilaste maailmas ja kool peab õpetamisel lähtuma 21. sajandi oskustest. Selleks kaardistame erinevate osapoolte IT pädevused, õpime, katsetame, organiseerime digikoolitust ja ühisüritusi, teeme koostööd lastevanemate ja lasteaiaiga, jagame infot asjast huvitatutega. Meil on ka häid sõpru ja koostööpartnereid kogu saarel, kellega koos digipööret läbi viia. Samuti on mentorkool eelmises Digipööre programmis osalenud koolide hulgas ning partnerkool sellest voorust. Programmi lõppedes peame esitama oma projekti ning selgitama, kas ja kuidas Digipöördes osalemine meie koolile muutis. Milline oli konkreetne kasu ning tulemus ülesannete täitmisel.

Järgmine koolituspäev on juba 8. juunil. Ootame kõiki, kel on huvi teema vastu, meiega koostööd tegema!

Foto: Aleksandr Guzhov

Fotol vasakult: Tarvo Malk, Siret Lahemaa, Aave Kark, Krista Rannast, Katrin Laan ning Luule Heiste

MIS ON UUT SUVEL HIJU VALLAS?

Igal suvel alustab või jätkab tegevust palju tublisid ettevõtjaid, keda ei heiduta lühike turismihooaeg. Meie keskkond on sedavõrd atraktiivsem turisti jaoks, mida rohkem erinevaid võimalusi tal on oma aja sisustamiseks. Hiiu Valla Teataja uurib siinkohal järgi, millised on uued teenused ja teenuseosutajad turul.

1. millega täpsemalt tegemist on?

2. millega inimesi üllatate?

3. kes ettevõtmise taga on?

4. millal avate?

Kärdla sadama piirkond

Sadamaalal on sel suvel avatud mitmeid uusi teenuseid nii avaliku sektori kui erakapitali investeringu abil. Vaataks lähemalt, mis täpselt laundun on.

Kärdla sadamahoone

1. Kärdla sadamahoone puhul on tegemist sadama administratiiv- ning klienditeenindushoonega.
2. Kärdla sadamahoone on innovaatiline, kompaktna ja madalate halduskuludega ehitis. Ruumide kütteks ja tarbevee soojendamiseks kasutatakse päikeseenergiat. Külalistel on võimalik kasutada nii hoonesse rajatud ühis-saunasiid, kui ka privaatseid, päikeseloojangu ja merevaatega tunnisaunasiid.
3. Kärdla sadamahoones tegutseb SA Kärdla sadam, mille asutajaks on Hiiu vald.
4. Kärdla sadamahoone avatakse külalistele juunikuus teises pooles.

Yachts Service Kärdla

1. Ettevõtte osutab paadi- ja jahtide remondi- ja hoiustamisteenust. Hall on täis aluseid sügisest kevadeni.
2. Üllatame suurepärase kontserdiga 22.06.2015 kell 19:30, kui Carolin Illenzeeri fondi ja Hiiu valla poolt korraldatakse hallis kontsert: "Laulud sõduritele", kus esinevad muuhulgas ka Hanna-Liina Võsa, Liisi Koikson, Grete Paia, Riho Sibul, Jaanus Nõgisto & Tõnu jne ning Kaitseväge orkester. Kõik on oodatud! Samuti saame suvekuudel välja rentida ruume erinevate ürituste läbiviimiseks, kuna ilma peale ei saa iga kord kindel olla. Meie ruumidel on aga kindlalt katus peal ning umber on miljoni-dollari vaade.
3. Ettevõtmise taga on Marko Ollik, Marko Manni ja Meelis Pielberg.
4. Hoone avati 2014. aastal, kuid ürituste korraldamisel ongi esimene üritus 22.06.2015

Resto Kuur

1. Resto Kuur on Kärdla sadamas paadikuuri ehitatud söögikoht, kus pakume sellist toitu, mis meile meeldib ning kasutame selleks võimalikult palju kohaliku toorainet.
2. Inimesi üllatame heade maitsetega, ilusa sisekujundusega ning siira külalisliskusega. Mainimist väärt on ka super vaade.
3. Resto "Kuur" asutajaks on tuntud telekokk, peakokk Heimar Kuuskler, kes varem töötas Tallinnas restoran Manna La Roosa, mis valiti hiljuti ka Eesti TOP50 parima resto hulka. Heimar aga soovis naaseda enda kodusaarele ja keskenduda Hiiu maale toidukultuuri arengule.
4. Anname endast parima, et avada mais 2015!

Pood Hanko

1. Hanko pood on mõeldud inimesele, kes tahab midagi kiiret süüa-juua, Hiiu maaga seonduvat käsitööd kaasa osta, paaditarvikuid ja –riideid soetada, lihtsalt korras jalga puhata. Meilt saab nii kohapeal tarbimiseks kui kaasa ostmiseks erinevaid kuumi jooke, võileibu, kuuma koera (hot dog) kui erinevaid võimalikult väike e-ainete sisaldustega tooteid. Esindatud on nii hiiu maist päritolu tootjad: Kaire Vannase kitsejuust, Triinu Schneideri õunamahla, Hiiu Gourmet ja Hiiu lhuhoolduse kaubamärgid jne, kui ka kõrvalsaarelt ja mandripäritolu erilismad tooted, mida üldjuhul igast tavapoest ei saa soetada.
2. Inimesi üllatame asjadega, mida enne Hiiu maalt oli raske kätte saada või polnud need siin üldse kättesaadavad. Kuid lisaks üllatame meeldiva keskkonnaga – kui uude poekontseptsiooniga. Poes peab kõigil tore olema!
3. Ettevõtmise taga on Kristi Linkov ning veel mõned toredad abilised.
4. Anname endast parima, et avada 24. mai, 2015, kui toimub Kärdla sadama II hooaja avapidu! Kõik on oodatud uudistama!

Lisaks ülalpool nimetatud teenustele on laienenud ka autorendi- ja jalgrattarendi osutajate nimekiri, kes sadamasse oma klientidele liikumisvahendid ka kohale toovad, keda julgeme soovitada kõigile oma saare külalistele:

- Tevi Car +372 5567 9728, www.tevi.ee autorent, jalgrattarent
- Dagen Haus +372 518 2555, www.dagen.ee autorent
- Hiiu maale Rent + 372 5696 5050 www.hiiu.maarent.com autorent, jalgratta rent, rolleri rent
- Jaanus Jesmin FIE + 372 511 2225 www.carent.hiiu.maale.ee autorent, bussirent, takso, võimalusel ka bussi- ja autorent koos juhiga

Kaptenite Villa

1. Kaptenite Villa on hubane külalistemaja ja kohvik Kärdla keskvaljakul. Pakume majutust kuues mõnusa toas, sööke ja jooke a la carte kohvikus ning erinevaid, põnevaid üritusi nii meie majas kui ka majast väljas.
2. Soovime üllatada sellega, et maja akendes põleb tuli ja uks on avatud aastaringelt kõikidele päris kaptenitele ja ka elumere kaptenitele.
- Meil on plaanis üllatada igas kuus paar korda, aga üllatus kaotab efekti kui seda pikalt ette rääkida – oleks mõistlik jälgida meie tegemisi sotsiaalmeedias, et kõigest osa saada.
3. Kaptenite Villa tegemisi juhivad kaks hakkajat perenaist – tütar ja ema – Maria ja Sigrid. E-mail: info@kaptenitevilla.ee ; telefon: +372 5342 0943 ning üsna kohe on valmis ka koduleht: www.kaptenitevilla.ee . Lisaks on avatud Facebooki lehekülg.
4. Majutus on avatud. Kohvik on kindlasti avatud 1. juunist, esimeste üritustega alustame juba järgmisel nädalal. Kindlasti soovime ja plaanime olla avatud aastaringelt, ehk siis peame leidma tee kohaliku kogukonna südamesse.

Tahkuna tuletorn ja tuletorni kohvik

1. Tahkuna on tuntud maamärk ilmselt igale hiidlasele. Meie ambitsioon on, et lisaks turismisihtkoha mainele saaks Tahkunast ajaveetmispaik ka kohalikele. Pakume head kohvi, samuti muid värskendavaid jooke, millest mõned on tehtud linnastest ning mõned viinamarjadest. Ja hooaja edenedes lisandub võimalus võtta kerget einet. Kõike ümbruspaigas toimuvat saab jätkuvalt ka torni otsast jälgida. Eemalt kaasa elajatele hakkame uuendama Tahkuna tuletorni Facebook'i fännilehte.
2. Tahkuna pakkuda elamusit inimese viiele põhimeelele. Selleks tarbeks toome kohale maitstva kohaliku toidu, võorstame mõnd kontserti ja näitust ning teeme käed mustaks renoveerimiskoolitustel.
3. Oleme Tõnu ja Edith. Tee tuletornipidajateks saamiseni sai alguse umbes aasta tagasi Tartust, kus toimus "Maale elama" mess. Suvel käisime juba reaalsema plaaniga "luuret tegemas" ning nüüd oleme siin - esialgu küll ainult suvehiiudlastena. Lisaks on meil hooaja vältel kohapeal mitmeid sõpru-abillisi.
4. Torn ja kohvik on avatud teispäevast pühapäevani. Kindlasti kuulub esimene hooaeg rohkem sisseelamiseks - vaatame ette ju mitte ühe, vaid kümne aasta perspektiivis. Tulge külla juttu puhuma!

Kalana Sadamaresto

1. "Kalana Sadamaresto" on paik Eestimaa lõpus, otse merekaldal, koos põhjamaiselt elegantse toiduvalikuga, mida saavad suviselt kosutavad veinid, õlled ning kokteilid. Meelitame meelelahutusega, alates kinokolmapäevakutest, lõpetades kontserdite ja teatrilavastustega. Pakume head muusikat nii laivis kui plaadikeerutajate poolt.
2. Üllatame kauni looduses olemisega, mereterassil päikese tõusu ja loojangu nautimisega. Mitmekülgse kultuuri ja meelelahutus programmiga, nagu Sõru Jazz, Kosmikud, Draama Teatri etendused, jne ...
3. Ettevõtteks saab olema Kalana Sadamaresto OÜ (hetkel veel registreerimisel)
4. Resto on avatud 17.juunist kuni 19. augustini sellel hooajal

Kingsepp Sergei Kenzap Kärdla turul

1. Teeme põhiliselt kingsepa töid, kui ka teeme võtmeid, teritame kääre jne kõike, mida võimalik teha on.
2. Üllatan inimesi kiirusega ehk pakun teenust ootetööna.
3. Ettevõtmise taga on Arian- TT OÜ
4. Oleme juba avatud ja pakutavate teenuste valik pidevalt laieneb, näiteks lehe ilmumise ajaks saan juba teha Abloy, Boda, Era ja ka lisaks šefide võtmeid. Inimesed on siiani väga rahule jäänud.

Veterinaariteenused

1. Pakume veterinaariteenuseid põllumajandus- ja lemmikloomadele. Tegeleme loomade akuutsete haigusnähtudega, kirurgiaga ja teostame rutiiniseid toiminguid nagu näiteks vaktsineerimine . Tegeleme ka loomade heaolu ning profulaktiliste probleemidega.
2. Pakume kvaliteetset, professionaalset ja sõbralikku veterinaariteenust. Teeninduspiirkonnaks on terve Hiiu maale. Peatselt soovime Hiiu maale loomakasvatajatele pakkuda kvaliteetseid lemmikloomatarbeid ja söötasid parimatelt tootjatelt.
3. Veterinaar Maris Kruggulson omab litsentsi aastast 2010, on läbinud internatuuri Hyvinkää hobusekliinikus ning seni praktiseerinud Keskk-Soomes Haapavesi valla veterinaarkliinikus nii põllumajanduslike loomade kui väike-loomade arstina. Firma: Dagovet OÜ
4. Oleme juba täna valmis väljasõitudeks, ning soovime aasta jooksul avada väikeloomakliiniku Kärdlas.

LUGUPEETUD ELANIK!

Käesolevaga soovib spordiklubi ALMA Racing, kui Kärdla Rahvasprindi korraldaja, teavitada Teid **23. mai 2015 liikluspiirangutest Kärdla linnas**. Kaardil punasega märgitud tänavaliigud suletakse liikluseks kell 13:00. Oranžiga märgitud tänavad jäävad avatuks, kuid on tükita tänavad ja autoga edasi ei pääse. Rohelisega märgitud tänavad/ parklad on soovituslikud kohad, kuhu sulgemise ajaks autod parkida, kui liikuma pääsemine vajalik.

Sõiduki hoidmine võistluste aegu suletud tänavas ääres on ohtlik ja vajadusel sõiduk teisaldatakse! Tänavad taasavatakse orienteeruvalt 17:00. Võistluste ajal (esimese auto start 13:50) on punasega märgitud tänavad suletud mittevõistlejale igasuguseks liikumiseks. Samuti palume võistluste ajaks kinni panna lemmikloomad. Jalgsi suletud tänavad ületamiseks palume pöörduda lähima kollases vestis rajaturvaja poole, kes tagab rajaületamise ohutuse. Täpsem info ürituse kohta aprillis ilmunud Hiiu Valla Teatajas ja valla kodulehel.

Operatiivõidukitele avame tänavad vajadusel ka võistluste ajal!

ALMA Racingu meeskond vabandab ajutise liikluskorralduse muudatuse tõttu tekkivate ebamugavuste pärast. Küsimuste ja murede korral pöörduda:

Kristjan Ojasoo,
e-post kristjan@almaracing.org,
tel +372 506 0372

Toredaid elamusi sprindivõistlustel!

- Liikluseks suletud
- Pealtvaatajate ala
- Parkimise ala

MIDA TEHA JUUNIS HIU VALLAS?

01. juuni
11:30 lastekaitsepäeva tähistamine Kõrgessaare aleviku korvpalliplats

02. juuni
18:00 Credit24 Suvevolle Kärkla rannas. Osalemistasu: 4€/inimene/kord

03. juuni
10:00 1-8. klasside ja 10.-11. klasside KÜG kooliaasta lõpuaktus Kärkla linnapargis. Halva ilma korral KÜG võimalas. Oodatud on kõik!

05. juuni
23:00 DJ Kyka – HouseTrap Rannapaargus

06. juuni
12:00 **Hiiumaa V jooksumaraton**. Start ja finiš Kõpu tuletorni juures. Registreerimine jooksudele alates 10:00. 23:00 Päril-Anni live Rannapaargus

08.-12. juuni
10:00-17:00 Eesti Jalgpalli Liidu, Rimi ja MTÜ Hiiumaa Jalgpalli ühine suvelaager Kärkla staadionil.

09. juuni
18:00 **Credit24 Suvevolle** Kärkla rannas. Osalemistasu: 4€/inimene/kord

11. juuni
17:30-19:00 Orienteerumiseljapäevak Tahkuna teelt. Osalemistasu 1€/inimene/kord. Lisainfo: Toomas Mast : toomas.mast@mail.ee, t.5276429.

12. juuni
23:00 DJ Aaro Pöder Rannapaargus

13. juuni
12:00 **Lastefestival Kärkla sadamas** (vaata eraldi reklaami). Tasuta
16:00 Lauka Põhikooli 9. klassi lõpuaktus
17:00 Jalgpalli maavõistlus Hiiumaa- Saaremaa naiskoondised Kärkla staadionil. Tasuta
19:00 Jalgpalli maavõistlus Hiiumaa- Saaremaa meeskoondised Kärkla staadionil. Tasuta
23:00 **VJ Allan Peramets** Rannapaargus

16. juuni
18:00 **Credit24 Suvevolle** Kärkla rannas. Osalemistasu: 4€/inimene/kord

17. juuni
19:00 Jalgpalli maavõistlus Hiiumaa-Läänemaa Kärkla staadionil. Tasuta

18. juuni
17:30-19:00 Orienteerumiseljapäevak Malvaste turismibaas. Osalemistasu 1€/inimene/kord. Lisainfo: Toomas Mast : toomas.mast@mail.ee, t.5276429.

19. juuni
17:00 Kärkla Ühisgümnaasiumi 9.- klasside lõpuaktus Kärkla Ühisgümnaasiumi võimalas.
23:00 DJ Andrus Pirsu Rannapaargus

20. juuni
15:00 Kärkla Ühisgümnaasiumi 68. lennu lõpuaktus. Kärkla Ühisgümnaasiumi võimalas.
Hiimoto 2015 Rannapaargus:
17:00-20:00 Creditinvesti motovõistlused;
20:00 Rannapaargu välilaval **Beer Spirit**;
21:00 jaanitule süütamine;
21:30 Rannapaargu välilaval **Karl Mihkel Salong koos bändiga Wrath Mocha**;
23:00 Rannapaargu välilaval **Metsatõli**

21. juuni
AveVitas suvealguse pidu
21:00 Kõpu jaanituli. Kõpu külaplatsil. Toimub traditsiooniline Jaan&Jaanika 2015 valimine ja muud vallatused (mumängud, muusika jne). Korraldab: Kõpu külaselts Valguskiir.
21:00 Hiimoto 2015: Jaanituli vol 2 Rannapaargu juures
21:30 Hiimoto 2015 afterparty Rannapaargus. **Esineb: Kolumbus Kris**

22. juuni
16:00 Kaitseliidu Ühendatud Orkestri ja hiidlaste ühiskontsert Kärkla linnapargis. Tasuta
16:00 Kaitseliidu Pärnu malevkonna kontsert Kõrgessaare. Tasuta
17:00 Kõrgessaare jaanijooks. Kõrgessaare valitsejajamaja juures. Tasuta
19:30-21:00 Carolin Illenzeeri fondi **heategevuskontsert "Laulud sõdurile"** Kärkla sadama hooldushallis. Piletid Piletilevist
21:00 Kõrgessaare jaanituli, esineb **ansambel Supernova**. Tasuta
23:30 Tantsu- ja tuletendus, muinastule süütamise tseremonia. Pärast keskööd mängib tantsuks **liukala band**. Kärkla linnapark. Tasuta

23. juuni
09:00 Pärja asetamise tseremonia, tulede ühendamise tseremonia ja tuletoojate autastamine Kärkla kiriku juures.
09:00-09:15 Kaitseliidu Ühendorkestri **Võidupüha äratuskontsert Kärkla sadamas**. Tasuta
09:45-10:30 Võidupüha jumalateenistus Kärkla kirikus
11:00 **Võidupüha paraad Kärkla keskvaljakul** (vaata eraldi reklaami). Tasuta
12:15 Võidutule saatmine maakondadesse Kärkla sadamas, Villalao juures.
12:00-15:00 **Kaitseväe ja Kaitseliidu lahingtehnik näitus**, sõdurisupp, näidislahing, sobiva ilma korral ka kaitseleidi langevarjurite hüpped mere.
13:00 Kõrgessaare jaaniturniir korvpallis, Kõrgessaare korvpalliplatsi väliturniir (vihma korral Kõrgessaare VAKis)

26. juuni
15:00 **Kärkla Ühisgümnaasiumi lõpuaktus** Kärkla ÜG võimalas
23:00 KiviPaberKäärid ehk KPK Rannapaargus

27. juuni
23:00 LaLaLadies Live Rannapaargus. DJ Mihkel Eller

30. juuni
18:00 **Credit24 Suvevolle Kärkla rannas**. Osalemistasu: 4€/inimene/kord
Igal reedel ja laupäeval toimub taluturg vana Kõrgessaare vallamaja juures. Reedeti on turg avatud 16:00-18:00 ja laupäeviti 12:00-15:00. Info: 5348 6941 Mai

15.-30. juuni
T-L 10:00-18:00 on avatud Hiiumaa Muuseumi Mihkli talumuuseum

01.-30.06
E-P 10:00-18:00 Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas on **avatud näitus "Puud on midagi muud"**.
Alates 6. juunist on Pikas Majas avatud teenete- ja aumärke näitus.

HIU VALLA SOTSIAALKESKUSES JUUNIS

Kärkla Sotsiaalkeskuse TEGEVUSTOAS – Kõrgessaare mnt 2
2.juunil kell 10.00 **Nuputamistund**, nuputamist pakub Jüri Kaevats
4.juunil kell 11.00 **muusikatund**
5.juunil kell 10.00 **"Meisterkokk"** valmistame kerge suvise toidu. Meisterkokkana astub üles asendusteenistuja Rauno Saame.
10.juunil kell 10.00 **Saunaviha** meisterdamise õpituba
11.juunil kell 11.00 **muusikatund**
12.juunil kell 11.00 **huvitav kohtumine** "Hiiumaa haigla täna ja homme", kohtume Vilma Tikerpuuga
17.juunil kell 12.00 **Jaanituli** Hellamaa kiigeplatsil

Tegevustoas avatud näitus Kunstikoja töödest

Päevakeskus puuetega inimestele Kõrgessaare mnt 2 avatud igal tööpäeval 9.00 - 16.00
Tegevustoas (Kõrgessaare mnt 2) võimalik kasutada erinevaid trenaažöre – eelnevalt vaja kokku leppida 46 91377
Kärkla Sotsiaalkeskus osutab **dušiteenust** (Vabaduse 47) reedetel alates kella 15.00, hind a´1,60 (pool tundi). Soovist teatada ette 46 31456

Kõrgessaare Päevakeskuses:

4.juuni kell 13.00 eakate ja päevakeskuse noorte koosviibimine **Vaba Aja Keskuse kammersaalis**: sünnipäevalaste õnnitlemine. Transport: 11.45 Kiivera, 12.10 Koidma, Kidaste, 12.25 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka.
17.juuni JUUKSUR alates kell 8.00 **Laukal päevakeskuse ruumis**. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel. 463 1297; 5666 2317
30.juuni eakate väljasõit: ühine koosviibimine Pühalepa valla eakatega kell 12.00 **Hellamaa Perekeskuses**. Transport MS Reisid: 11.00 Rootsi 11.05 Pihla, 11.10 Lauka, 11.15 Viskoosa, 11.20 Kidaste

Laukal päevakeskuse ruumis osutatakse pesu pesemise ja dušiteenust, eelnevalt kokku leppida tel.4693712, 56713773 (Liisi)

SOTSIAALTÖÖTAJATE VASTUVÕTU AJAD KÕRGESSAARE TEENINDUSPUNKTIS JA LAUKA PÕHIKOOLIS

NB! Kõpu teeninduspunktis vastuvõtt etteregistreerimisel (tel 463 6096; 5333 0650)

Ametnik	Kuupäev	Kellaeg	Koht
Sotsiaalosakonna juhataja Kairi Hiis	R, 12.06	9.00 - 12.30	Kõrgessaare teeninduspunkt
Sotsiaalosakonna spetsialist	T, 09.06	9.00 - 12.30	Kõrgessaare teeninduspunkt
	T, 16.06	9.00 - 12.30	Kõrgessaare teeninduspunkt
Lastekaitse spetsialist Triinu Rannast	T, 02.06	9.00 - 14.00	Kõrgessaare teeninduspunkt

XIII HIUMAA LASTEFESTIVAL
Hiiumaa koolinoorte XIV ühismaalimine.
13. juunil 2015 Kärkla sadamas

Avamine Kärkla keskvaljakul kell 11.00

10.00 Alustavad Ühismaalijad Kärkla sadamas
11.00 Festivali avamine Kärkla Keskvaljakul
12.00 Mustkunstnik Fred-Erik Johanson'i lõbus ja üllatusterohe etendus
12.30 Politsei teenistuskooerte demonstratsioon
13.00 Merepääste operatsiooni demonstratsioon, sobiva ilma korral maandub kopter sadamas ning huvilistel on võimalik lennumasinat uudistada
14.00 Triin Niitaja & John4
15.00 koerte demonstratsioon
16.00 Piip ja Tuut 100-aastases Estonias

Alates 12.00 Kärkla sadamas:
skyjump, batuudid, veepallid, elektri autod, vibulaskmine, pöörlev auto, jalgratta vigurrada, liiklusohutuse telk, näomaalingud, töötoad, maskotid, teaduskatsed, Tiina Tantsustuudio ja Läti Garkalne kooli rahvatantsurühma tantsijad, etendused, esinejad, Lastevanemate hoid, festivali loos, sõidud merele, ühismaalimine (algab kl 10.00) ning palju muud põnevat.

Päästeamet, Politsei ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Kaitseliit, Naiskodukaitse Lääne Ringkonna Hiiumaa jaoskond, Riigi Metsamajanduse Keskus, Keskonnaamet, Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Swedbank, Hiiumaa Mudelklubid, Resto "Kuur" ning IREN Hiiumaa klubi viivad läbi erinevaid õpetlikke ja põnevaid ettevõtmisi ning vaatamängulisi demonstratsioone.

MAI SÜNNIPÄEVAD

ALMA-IRENE KATTEL	98
ELMAR HOLLMANN	92
ELLA NÖMM	91
MINNA MÄEUMBAED	91
LJUBOV TROSS	90
MAI PUUSILD	89
ELVI KAMM	87
HELDUR ALA	86
HELLE KESSEL	86
VILJO LIIK	86
LAINE LÖPPE	84
ÕIE KIMBER	84
VALDEK OJALA	84
LEONORA KAIVAPALU	83
ÕIE HAAVAPUU	83
EDNA MÄELE	82
VAIKE FEDOSENKO	82
LEIDA LÜTTIM	82
JOEL TAMMSALU	81
LIIVI PÕIAL	81
AIME KOKOVKINA	80
ÜLO PALJAS	80
MAILI ARMAS	80
HELGI RÜÜTELMAA	80
EEL LAURI	80
AILI KIBUSPUU	80
ALBERT LAKS	80
SALME KÖMMUS	80
KALJU MÄGI	75
TEET-VALMAR LUKATS	75
ANNE SAAR	75
LUULE LILLEÕIS	75
AUGUST LAID	75
ULVI KRAAVIK	75
MAIA APRI	70
LII KOHARI	70
MAILA PILPAK	70
MARET KIVI	70
REIN VAREP	70
LEHTI PÖDER	70
TIIU ARON	70
MAILI ELSTEIN	60
VIRGENIA ALBER	60
MALLE KOIT	60
RIINA HIRVELAAN	60
ARVED PÖDER	50
TARMO PAJO	50
ERKKI LAVING	50
VIITAR MARIPUU	50
EVI TAMMEVESKI	50
GRETE MERIMAA	50
SIIRI KRUIUS	50
TÖNU LELUMES	50
ANU JUURSALU	50

TOETUSTE TAOTLEMINE

Kuu taotlused toimetuleku- ja sotsiaaltoetuste määramiseks palume esitada koos pere eluasemekulsiid ja tulusiid tõendavate dokumentidega:

Kärklas (Keskvaljak 5a, tuba 220): kuni 16. juuni 2015

Kõrgessaare piirkonnas: 15. juuni kl 11.00 – 12.30 Valitsejajamaja 16. juuni kl 9.00 – 12.30 Kõrgessaare teeninduspunkt

Toetuste väljamaksmine 22. juuni 2015 (Info: Pille Alevi, pille@hiuvald.ee, tel. 50 557 46 või 46 360 94)

Mängude maja saun (Nuutri tn 21) avatud maikuu: 6. juuni kell 13.00 – 15.00 meestele kell 15.30 – 18.00 naistele 20. juuni kell 13.00 – 15.00 meestele kell 15.30 – 18.00 naistele

Saunapileti hind on 2.30 eurot

TRANSPORDITEENUS

Kõrgessaare piirkonnas sotsiaaltransporditeenuse osutamine eakatele ja puudega isikutele kohalikeks sõitudeks – info telefonil: 469 3712 või 5333 9472 Heli Harak

Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiinasutusse Hiiumaa eakatele ja puudega inimestele – info telefonil: 463 6094 Pille Alevi

Hiiumaa Kino
värsket kava saab näha:
<http://facebook.com/hiiumaakino> lehelt

Kärkla raamatukogu suleb laupäevadeks ukсед

Suveperioodil, 1. juunist kuni 31. augustini on Kärkla raamatukogu laupäeviti suletud. See on iga-aastane praktika, mida lisaks Kärkla raamatukogule üle Eesti kasutatakse. Selleks, et keegi ei peaks raamatukotiga kurvalt tagasi minema, paigaldatakse välisuksele raamatute tagastamise kast.

Tere tulemast seda kasutama!

Hiiumaa Raamatukogu

12:00 sõnavõtted ja tervitused
12:30 – 13:50 ansambel The Sun
14:00 – 16:30 esinevad soome-ugri rahvaste kollektiivid ersa-moksa folkansambel Kilejne seto lauluansambel Hõpõhõim Ingerisoomlaste tantsurühm Kataja udmurdi laulja Maria Korepanova mari pillimees pojaga

12:00 – 17:00 saab sadamas ... süüa-juua head ja paremat osta käsitsi valmistatud praktilisi asju ja kauneid kingitusi lastele lustimiseks batuut-seiklusrada, mulli-palli telk ja meisterdamine soovijatele meresõidud kaatriga oma tegemisi tutvustavad surfarid, noored purjetajad, avatud erinevad töötoad, muud põnevad tegevused maal ja merel.

Tule ja vaata, mis sadamas uut!
Korraldajad: SA Kärkla Sadam ja Hiiumaa Vallavalitsus
<http://marina.kardla.ee> www.hiuvald.ee

Meie hulgast on lahkunud

- ARNOLD NÖÖP
- ROBERT HOBUSTKOPPEL
- HEINO KALLAS
- SILVER KERVES
- ENNO JESMIN
- TOOMAS PRIIT
- VLADIMIR KUPRIIN
- HILLAR ARU
- HELJU LIIV